

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 432. Quotuplex sit privilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

TITULUS XXXIII.

De Privilegiis & Excessibus Privilegiatorum.

CAPUT I.

De Privilegii Natura, Varietate, Acquisitione, Communicatione.

Quest. 430. Quid sit Privilegium?

R Esp. Privilegium non acceptum (ut quandoque accipi solet) pro rescripto & instrumento, in quo gratia, beneficium, indulgentia Principis continetur, nec pro ipso actu, quo conceditur, etsi is dicatur beneficium, sed pro ipso jure, gratia seu beneficio concessis alicui à Principe, latè quidem sumptum dicitur lex privata, quæ certæ personæ particulari, Collegio, Universitati, Monasterio, Religioni, Ecclesiæ, Civitati (quæ personæ fictæ seu mysticæ dicuntur *L. 4. §. 3. ff. de consub. Lauterb. in ff. Lib. 1. tit. 4. de consuetudinib. Princip. §. 28. in fine.*) ex Principis favore & gratia conceditur facultas aliquid agendi vel omittendi aut percipiendi præter vel contra legem seu jus commune; magis verò strictè seu propriè sumptum Privilegium definitur; quòd sit facultas seu jus singulare vel speciale contra vel præter jus commune concessum agendi, &c. ad distinctionem legis, quippe quæ propriè talis respicit bonum commune & obligationem inducit; Privilegium verò bonum & commodum privati nullam obligationem inducens respectu illius, cui datur, cum nemo beneficio sibi concessio uti cogatur, sed ad summum respectu aliorum, quibus vi Privilegii præcipit, ut illud servari faciant, vel prohibetur, ne privilegium impediatur. ob quam rationem veluti secundariò dici posset lex. De cæterò dicitur: *Contra vel præter jus commune*; quia quòd jure communi competit frustra per privilegium impetratur. Arg. *L. 1. C. de thesau. & quamvis quandoque aliqua à jure permittitur à Principe de novo concedantur ob majorem nimicum eorum confirmationem & securitatem, non sunt tamen Privilegia propriè dicta, sed potius declarationes juris communis, vel naturalis, tamen si specialem favorem & beneficium contineant, Pirh. *h. t. num. 3. Reiffenst. num. 8.* Unde etiam à Suar. & aliis rationem privilegii habere dicuntur. Differunt autem privilegia contra jus à privilegiis præter jus in eo, quòd privilegia contra jus consistant in exemptione ab iis, quæ jure communi præstanda sunt, v. g. à solvendis decimis, à jurisdictione Ordinarii & similibus, & hæc magis strictè privilegia sunt, quorum quidem materia jure non est prohibita, sed tamen non nisi certis personis jure permittis conceditur, quale privilegium est potestas absolvendi à reservatis, dispensandi &c. & dicitur potius beneficium Principis. Reiffenst. *h. t. num. 7.* differunt quoque in eo, quòd privilegium, quia est contra jus, sit strictè interpretationis, *c. porro. & c. sanè h. t.* Privilegium præter jus verò, cum sit meræ gratiæ ac beneficium Principis citra ullam juris communis læsionem, latè interpretari debeat, Reiffenst. *num. 9.**

Quest. 431. Qualiter igitur Privilegium differat à dispensatione?

R Esp. Differre ex eo volunt aliquicum Rebuff. *praxi benef. tr. de concordat. tit. forma mandat. Apost. v. dispensationum*, quòd ad dispensandum causa requiratur, ita ut eà non existente dispensatio sit nulla, quòd tamen universaliter verum non esse ait Pirh. *h. t. num. 5.* eò quòd privilegium quoque, saltem quòd est contra jus, sine causa dari non possit, unde asserit privilegium in communi differre à privilegio tanquam genus à specie, non differre autem dispensationem à privilegio accepto specificè pro privilegio contra jus, idque procedere, si concedatur dispensatio per modum legis private ad operandum ordinariè & stabiliter contra jus aliquod commune, cum tale privilegium sit permanens dispensatio; secus, si dispensatio concedatur ad abstinendum pro uno alteròve die à carnibus, cum talis dispensatio non possit dici privilegium, quia per modum legis non stabilitur, nec jus permanens conceditur, sed est quid facti quasi transeuntis, non secus ac præceptum temporaneum non est lex, & consequenter dispensatio in eo non est privilegium, ita ferè Pirh. *l. c. cum Laym. L. 1. tr. 4. c. 23. num. 5.* confirmans idipsum exemplo dispensati v. g. ab impedimento matrimonii, qui dici non potest privilegiatus, quia eo impedimento semel sublato operatur juxta communem.

Quest. 432. Quotuplex sit privilegium?

R Esp. Primò: Privilegium variè dividitur; nam aliud est personale, aliud reale, *c. mandata de presump. l. privilegio. ff. de R. l.* Aliud mixtum. Personale est, quòd proximè, immediatè & directè confertur personæ quæ tali in favorem & ratione personæ, eique tanquam subiecto inheret, & absque ulteriore extensione ad hæredes siue sui sint, siue extranei cum ea extinguitur. *L. 14. l. 16. ff. de LL. l. 13. ff. solut. matr. l. 68. & l. 169. ff. de R. l. Lauterb. l. c. §. 28. Pirh. h. t. num. 6.* Conceditur autem non tantum certo individuo personæ, v. g. Titio, Mevio &c. quòd privilegium dicitur singulariter personale, sed & certo personarum generi, v. g. Clericis, Doctoribus, Scholaribus, Militibus, Minoribus, Pauperibus, Fæminis, &c. Lauterb. Pirh. *ll. cit.* hæc tamen privilegia etsi & hæredes non transeant vel transferantur, per benevolam tamen interpretationem & ob specialem rationem juris, ne inutilia sint iis, quibus concessa, ad personas iis adherentes quandoque extenduntur, juxta *c. licet. h. t. in 6.* Lauterb. §. 29. Sic, ut Idem §. 30. Salvus conductus concessus domino extenditur ad famulos ei ad serviendum necessarios. Sic privilegium fori & immunitatis competens Clericis ad eorum famulos

mulos & colonos extenditur, si sine hac extensione Clerici hoc suo beneficio frui non possunt, præsertim si famuli obligati sint servire perpetuò Clericis, L. 2. §. 1. & *fin. c. de Episc. & Clericis*, sic privilegio immunitatis, quod habet Princeps in bonis suis, fruitur colonus & emphyteuta, L. 10. C. de *exc. muner.* Item medici militum fruuntur eorum Privilegiis, L. 33. §. 2. ff. *ex quib. caus. maj. Sc.* licet autem dictarum personarum servi familiares, domestici fruantur effectu privilegii dominorum &c. hoc tamen illis concessum dici nequit. *c. fin. de V. S. in 6.* Lauterb. §. 31. & dicta extensio privilegii ad illos per mortem domini, cui principaliter concessum erat, in famulis expirat. Reale privilegium est, quod proximè & directè conferitur rei, loco, muneri, dignitati, causæ, & in consequentiam personis, quæ rem, locum, officium, causam habent, unde ad hæredes quosvis & alium quemcunque transit tale privilegium, ad quem res illa v. g. prædium, munus, dignitas, causa, pervenit *cit. L. 68. & L. 196. ff. de R. L.* Privilegium mixtum dicitur, quod partim personale, partim est reale, quia multum de natura Privilegiorum participat, qualia sunt, quæ conceduntur certo corpori aut collegio personarum (unde & aliquibus privilegia corporalia vocantur) quæque non tantum competunt illis, qui de facto in tali corpore vel collegio vivunt, sed transmittuntur etiam ad eorum Successores. Reiffent, *h. t. n. 14.* Pith. *num. 6.* qui etiam huc refert privilegia, quæ certo personarum generi competunt, eò quòd, licet communiter personalia vocentur secundum dicta paulò suprâ, non tamen merè respectu personæ, sed etiam ratione rei intervenientis læsionis vel ratione status & dignitatis, officii, muneris aut conditionis ipsi adhærentis competunt, unde etiam ad Successores in officio vel dignitate transeunt, quod proprium est privilegii realibus, qualia esse dicit Pith. Privilegium S. C. i. Velleiani concessum feminis, ne ex fideiussione obligentur, & S. C. i. Macedoniani concessum filiiisfamilias, ne ex mutuo sine consensu patris accepto obligari possint. Huc quoque reduci potest Privilegium Prælationis in dote, vi cuius uxor omnibus Creditoribus mariti, etiam expressam anteriorem hypothecam non æque privilegiatam habentibus præfertur, juxta L. 12. §. 1. 2. *qui pot. in pign.* & juxta quod in Camera Imperiali iudicatum esse, refert Mynsing. *centur. 4. obs. 13. num. 4. & seq.* De cætero in dubio, an privilegium sit merè personale vel reale, ex materia, causa & tenore illius colligendum, ita ut, si natura, qualitas seu materia privilegii ordinariè personis solum particularibus congruat, dum v. g. facultas agendi conceditur propter singularem personæ industriam, prudentiam, item, si in personam dirigitur verba, etiam si fiat mentio officii, quod gerit, dicendo v. g. concedimus Titio Præposito Ecclesiæ Trevirensis. Item, si causa impulsiva concessionis sint merita personæ vel majorum illius, censenda sint personalia; si verò intuitu rei sine expresso nomine personæ & transitura in successores in re, seu officio, censenda sint realia. Et si his omnibus consideratis adhuc perseveret dubium, considerandum, num sit merè favorabile, hoc est, neque derogans juri communi, neque alteri præjudicans, præsumitur reale, utpote quod tanquam merum beneficium, quod perseverare oportet, juxta L. *fin. ff. de constit. Princip.* an verò odiosum seu exorbitans à jure, vel alteri præjudiciosum, & hinc non transiturum ad alios, & hoc regulariter haben-

dum pro personali, Arg. *c. 28. de regul. juris. in 6.* Ac ita ferè docent Suar, L. 8. *de ll. c. 3. num. 18.* Castrop, *tr. 3. d. 4. p. 2. §. 1. num. 6.* Haunold, *tr. præm. n. 160.* Donat, *Tom. 1. prax. regular. tr. 4. g. 3. num. 2.* Gail, L. 2. *obs. 2. num. 13. & 14.* Franzk, *in ff. de const. Princ. num. 39. & seq.* Lauterb. *ibid. §. 36.* Pith. *h. t. num. 7.* Reiffent, *n. 16.* Wiestn. *num. 18.*

2. Resp. Secundò: Privilegium aliud est merè gratuitum, quod ex mera concedentis gratia absque intuitu & compensatione meritorum proficitur, habet tacitè hanc conditionem, ut tam diu duret, quamdiu Principi ejusve Successori placuerit. Aliud remuneratorium, quod datur in remunerationem meritorum, v. g. laborum, molestiarum, fidelitatis, expensarum in bello, conversione infidelium præditorum seu exantlatorum, qualia privilegia etsi in dubio, quin & ex natura sua, cum exigant & supponant merita, quæ in Successoribus & Hæredibus deficiunt, censeantur personalia, quatenus regulariter non egrediuntur personam bene meriti, Arg. L. 1. *ff. de const. Princip. & juxta paulò antè dicta.* Pet. Barb. *in L. 14. ff. solut. mat. num. 14.* possunt tamen quandoque esse realia, quatenus aliquando ob merita unius possunt & solent toti familiæ, religioni, provinciæ, ac ita perseverare, personam bene meritam defunctam & personam illius adæquatam non egrediuntur. Wiestn. *h. t. n. 20.*

3. Resp. Tertio: Privilegium aliud per se est perpetuum, quod vel rei de se perpetuè adhæret, vel conceditur sine limitatione temporis, non quòd amitti non possit, sed quia per se durat, donec revocetur, vel alia de causa amittatur. Aliud est temporale, quod datum est pro determinato tempore, v. g. ad decennium, vel ad dies vitæ privilegiati, quo etiam spectat privilegium datum sub conditione, quæ lapsu temporis finitur; Item datur à Principe, donec decesserit, vel sub clausula: Usque ad placitum meum, quod beneplacitum, & consequenter privilegium morte concedentis expirat. *c. si gratiosè. de rescript. in 6.* Secus si privilegium conceditur ad Sedis Apostolicæ beneplacitum, quia hæc Sedes non moritur, ideòque tunc privilegium perpetuò durat, usque dum à Successore Papæ concedentis revocetur, *cit. c. si gratiosè.* ita Pith. *n. 71.* Reiffent, *num. 18.*

4. Resp. Quarto: Privilegium aliud est purum, quod nullâ conventionem & reciprocam obligationem interveniente conceditur, & conventionale, quod aliquâ pactione interveniente conceditur, ratione cujus quodammodo emi, & per contractum onerosum comparari censeatur, quæ divisio etsi displiceat Baldo *in l. fin. c. unde liberi. n. 33.* eò quòd privilegium sit gratia, passim tamen ab aliis admittitur; cum de essentia privilegii non sit esse merè gratiosum, sed concedi quid contra vel præter jus commune, sive illud sit merè liberalitatis, sive remunerationis, sive debiti compensandi causa id fiat, & ita cum Castrop. *l. c. §. 3. num. 2.* Suar. *l. c. c. 4. num. 2.* tenent Wiestn. *h. t. num. 21.* Reiffent, *num. 19.*

5. Resp. Quintò: Privilegium aliud est commune seu communitatis, quod primò ac per se respicit bonum ac favorem communitatis, etsi etiam in ejus membra redundet, quæ huic favori publico renunciare nequeunt, tale est privilegium fori, canonis, competentia toti Statui & Ordini Ecclesiastico concessum. Aliud privatum seu singulare, quod primò ac per se respicit bonum & favorem personarum particularium, etsi mediatè redundet

in bonum communitatis, cujus interest imbecillos & injuriis obnoxios defendi, cui favori quilibet privatus renunciare potest, nisi fortè hic & nunc renuntiatio cederet in præjudicium tertii, sine cujus proinde consensu ea fieri non potest, tale privilegium est beneficium restitutionis in integrum concessum minoribus. Abb. in c. si diligenti. de foro compet. Suar. l. c. c. 6. n. 1. Haunold. l. c. n. 168. Wiestn. n. 22. &c.

6. Resp. Sextò: privilegium aliud est clausum in corpore juris, quod certis rebus aut certo personarum generi, vel etiam uni in particulari personæ vel loco, etsi alias contra vel præter tenorem juris communis concessum, ejus tamen corpori inferum reperitur. Aliud extra corpus juris, quod per speciale rescriptum, aut literas Principis alicui personæ vel loco concessum, citra quòd ejus de eo jure fiat mentio.

Quæst. 433. Utrum Scriptura ad substantiam seu valorem privilegii sit necessaria?

Resp. Regulariter non requiritur. Arg. c. institutionis. 25. q. 2. & ibi Gl. v. presentia. & Clem. 2. §. nos enim. de sepult. ubi: univerta privilegia, gratias, indulgentias verbo seu scripto concessa &c. juncta Gl. v. verbo. Sylv. v. privilegium. num. 14. Azor. p. 1. l. 5. c. 23. q. 11. Suar. L. 8. de il. c. 2. num. 2. Mol. de 7. & 7. tr. 2. d. 599. num. 1. Laym. L. 1. tr. 4. c. 23. num. 15. Pirh. h. t. num. 4. nullum siquidem jus positivum, nec etiam jus naturæ illam scripturam requirit ad valorem vel effectum privilegii, sed sufficit potestas & voluntas concedentis declarata, sive verbo sive scripto; quamvis interdum requiratur scriptura ad probationem & firmitatem privilegii. Arg. c. porrò h. t. Unde & gratia ante literarum expeditionem in ordine ad probationem dicitur imperfecta. Castrop. tr. 3. d. 4. p. 3. §. 1. n. 2. quin & in quibusdam privilegii requiritur ad eorum valorem, hinc dixi: regulariter non requiritur; sic enim non tantum collationes, confirmationes, uniones beneficiorum factæ à Sede Apostolica (quæ rationem privilegii propriè talis non habent; idem est de designatione Judicum à Papa delegatorum, qui sine literarum expeditione judicium inchoare non possunt. Mol. l. c. num. 2. Sanch. L. 8. de mat. d. 29. num. 10) sunt irritæ, apprehensæ eorum possessione ante expeditas desuper literas, ita ut beneficiatus tanquam intrusus & violentus possessor fructus non faciat suos, & priveretur ipsis beneficiis obrentis. Extrav. injuncta. inter com. de election. Azor. p. 1. l. 5. mor. l. 5. c. 2. q. 5. Haunold. tr. proem. num. 178. verum etiam privilegio indulta facultas non residendi in beneficiis curatis non valet, nisi in scripto data ab ordinario ex decreto Trid. sess. 23. de reform. item facultas ingrediendi claustrum monialium, quæ rationem privilegii habet, absque licentia obtenta in scriptis; Trid. sess. 25. c. 5. de regular.

Quæst. 434. An ad substantiam & valorem privilegii requiratur causa illud concedendi?

Resp. Tametsi ad concessionem illius licitam requiratur causa, ut habet communis & indubitata, cum facta contra jus absque causa adverfetur justitiæ distributiæ, imò & legali exigentibus, ne quis à communi obligatione eximatur sine causa, sapiatque talis exemptio prodigaliter & ac-

ceptionem personarum, ut cum Suar. l. c. c. 21. num. 2. & Castrop. l. c. p. 5. num. 1. Wiestn. h. t. num. 11. etsi autem hinc præsumatur causam adfuisse, hæc tamen deficiente validè esse factam, cum item communi tenent iidem Suar. l. c. num. 3. Castrop. num. 2. ex ea ratione, quòd, cum lex eo ipso, quòd dependeat à voluntate legislatoris, etiam nullà causâ exigente tolli potest respectu omnium, ideoque non sit ratio respectu personæ vel loci particularis, & ea eximi possit speciali favore & privilegio. Neque contrarium deduci potest ex concessione indulgentiarum, quæ etiam validè à Papa concedi nequeunt sine causa, ut habet ferè communis Theologorum cum D. Tho. in suppl. q. 25. a. 2. nam illas etiam Papa concedit, non tanquam dominus, sed tanquam dispensator thesauri meritorum Christi, qui non censetur consentire in dispensationem, nisi factam salubriter, id est, ex rationabilibus causis, secundum Extrav. unigenitus. 2. inter com. de penis & remiss. Castrop. l. c. p. 5. num. 2. Gobat. tr. de indulgent. n. 86. Wiestn. n. 12.

Quæst. 435. An & quæ requiratur promulgatio & notitia publica concessi privilegii?

Resp. Respectu aliorum, ne hi in privilegii usu impunè privilegiatum impediatur, certum & indubitatum videtur, requiri promulgationem aliquam & notitiam publicam, quia respectu illorum rationem legis obtinet, quæ, ut obliget, manifesta esse debet, idque præsertim, si privilegio juri tertii derogetur, v. g. dum persona vel monasterium eximitur à jurisdictione Ordinarii, in quo casu notitiam illius publicam, quæ sine promulgatione illius non habetur, etiam ad valorem necessariò requiri, eò quòd Papa præsumatur non velle aliquem non monitum & omnino inscium privare jure suo per aliquem istius juris ignarum, non sine turbatione tranquillitatis Reipublicæ Christianæ asserit Wiestn. num. 13. citatis pro hoc Suar. l. c. c. 24. num. 6. & Castrop. l. c. p. 3. §. 2. num. 8. Respectu verò privati res se sic habet, ita ut, si sit communitas, sufficit illi innotuisse privilegium impetratum à Superiore illius acceptatum, v. g. potestas absolvendi à reservatis, censuris, dispensandi in votis, juramentis &c. ita ut gaudeant singula talis communitatis membra talibus privilegiis, etsi nihil sciant de iis collatis; si autem privilegiatus sit persona aliqua particularis, illi quidem ignoranti concedi potest privilegium à Principe motu proprio seu citra petitionem privilegiati, de facto tamen regulariter vim & effectum habere non censetur, nisi cum ei innotuit & acceptatum fecit. Quòd autem ante impetrationis notitiam utendo privilegio, qui illud petiit, peccet, non obstat valori privilegii, ut patet in eo, quid dispensationem ad matrimonium cum consanguinea petiit; qui etsi peccet contrahendo illud ante notitiam impetrationis, validè tamen contrahit, si revera dispensatio fuerit impetrata, ut Wiestn. num. 15. citatis Sanch. L. 3. de mat. d. 36. num. 8. & Haunold. cit. tr. proemial. num. 179. De cætero dixi: regulariter non habere effectum ante notitiam concessionis privilegii; nam excipitur casus, dum Princeps per se & motu proprio concedens privilegium vult illud statim à die concessionis habere suum effectum, quod non excedit potestatem Principis, modò tamen postquam innotuit privilegiato,